

На основу члана 105. став 3. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 44/17) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, број 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), министар просвјете и културе, д о н о с и:

ЕТИЧКИ КОДЕКС ЗА РАДНИКЕ И УЧЕНИКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

1. Етичким кодексом за раднике и ученике основне школе (у даљем тексту: Кодекс) утврђују се морална начела и начела професионалне етике наставника, стручних сарадника и осталих радника (у даљем тексту: радници школе) и ученика у васпитно-образовном процесу у циљу заштите достојанства професије и личности, унапрјеђења моралних вриједности и подизања свијести и одговорности радника школе и ученика у основној школи (у даљем тексту: школа).
2. Циљ Кодекса је поштовање, разумјевање и прихватање основних начела као и морално оправданог понашања у школи.
3. Професионални етички принципи показују циљеве које сваки професионалац, у обављању свог посла, треба да остварује и дјели са својим колегама.
4. У школи се његују односи међусобног разумјевања и уважавања личности ученика, радника школе и родитеља ученика.
5. Школа има обавезу да обезбједи неопходне услове како би се сви радници школе и ученици упознали са Кодексом.
6. Кодекс се примјењује у професионалном и јавном дјеловању радника школе и ученика школе.
7. Кодекс се састоји од стандарда понашања прилагођених потребама школе, радницима школе и ученицима, узимајући у обзир начела чувања достојанства и угледа школе, радника школе и ученика.
8. Поштовањем и примјеном Кодекса обезбјеђује се несметан рад, очување школске имовине, општа и радна дисциплина и углед школе.
9. Радници су дужни да воде рачуна о интересима школе, чувају интегритет школе и да савјесно, одговорно и посвећено извршавају задужења у складу са својим компетенцијама.
10. Школа промовише највише етичке и професионалне вриједности у спровођењу својих основних задатака васпитања и образовања.
11. У складу са тим увјерењима од свих радника школе очекује се поштовање, праведност, вјеродостојност, одговорност и међусобно уважавање.
12. Кодекс промовише атмосферу у којој сви радници школе у васпитно-образовној установи чувају углед и достојанство своје професије, одговорно и етички се односе према својим колегама, ученицима, родитељима и осталим грађанима који долазе у контакт са школом.
13. Радници школе и ученици треба да се понашају у складу са принципом једнакости и праведности, на начин који искључује сваку дискриминацију, злостављање, узнемиравање или искориштавање.
14. Неприхватљив је сваки вид узнемиравања радника школе и ученика.
15. Узнемиравањем се сматра свако непримјерено понашање према другом лицу које има за циљ повреду личног достојанства и ометања у обављању радних задатака.
16. Узнемиравањем се нарочито сматра сваки чин, учињен први пут или поновљен, вербални, невербални или физички, који ствара или доприноси стварању непријатног радног окружења и амбијента у којем радник или ученик борави и ради.

17. Радници школе и ученици требају са пажњом доброг домаћина, користе, чувају и штите имовину и основна средства која су им повјерена у раду и настави.

18. Ученици школе су дужни да поштују сљедећа правила понашања и облачења:

1) одјећа и обућа треба бити чиста, уредна, без обиљежја као што су натписи, слике или ознаке, које вријеђају осјећања других народа или подстичу вјерску, полну или другу нетрпељивост,

2) нокти и коса требају бити уредни,

3) пристојно понашање и изражавање, како у вербалној тако и невербалној комуникацији, не користећи вулгарности,

4) уздржавање од употребе недозвољених средстава и радњи приликом писаних или усмених провјера знања,

5) за вријеме малог одмора ученици се припремају за сљедећи час,

6) излазак из учионица, за вријеме малог одмора дозвољен је само у случају потребе за мијењањем радног простора или физиолошких и других потреба и

7) велики одмор ученици проводе у школском дворишту или холу школе, понашајући се тако да не угрожавају своју, а ни туђу безбједност.

19. За вријеме боравка у школи, на наставним часовима и осталим облицима васпитно-образовног рада, ученицима није дозвољено:

1) ношење пирсинга:

- наушница у носу,

- наушница у обрвама или

- наушница у уснама,

2) упадљива шминка на лицу и ноктима,

3) ношење уске, кратке и изазовне одјеће:

- обнажене груди,

- обнажен стомак и

- обнажена бедра,

4) ношење обуће са високом потпетицом,

5) употреба мобилних телефона супротно Закону,

6) доношење скупопцјених предмета у школу,

7) уношење у школу опасних предмета и материја:

- оружја,

- ножева,

- петарди,

- дроге,

- алкохолног пића и сл.

8) свако ометање рада наставника и других ученика током часа.

20. Радници школе треба да са ученицима, родитељима, другим лицима и међусобно, успоставе односе засноване на уважавању, разумијевању, поштовању, толеранцији и избјегавању сукоба.

21. Радници школе су дужни да:

1) проводе мјере безбједности ученика и осталих запослених,

2) стручним знањем и радом осигурају постизање прописаних исхода учења, уважавајући предзнања и индивидуалне способности ученика,

- 3) долазе у школу најкасније 15 минута прије почетка наставе и других облика рада,
- 4) у прописано вријеме одлазе на часове,
- 5) обавијесте на вријеме директора или помоћника директора о изостајању са посла, ради благовременог организовања замјене,
- 6) користе инвентар и опрему школе искључиво за потребе васпитно-образовног процеса,
- 7) његују односе толеранције, уважавања и поштивања различитости,
- 8) не угрожавају и не повређују физички или психички интегритет ученика и запослених радника школе.

22. Радници школе су дужни да долазе у школу прикладно одјевени.

23. Под неприкладном одјећом и накитом се подразумијевају:

- 1) кратке панталоне, кожане панталоне, фармерке,
- 2) кошуље, блузе или мајице без рукава и одјећа са дубоким деколтеом,
- 3) претијесна и прекратка одјећа,
- 4) ношење одјеће са натписима, сликама или ознакама које вријеђају осјећања других народа или подстичу вјерску, полну или другу нетрпељивост,
- 5) обнаживање груди, стомака и бедара,
- 6) ношење папуча, јапанки и патика,
- 7) неуредна фризура, упадљива шминка и нокти и
- 8) пирсинг:
 - наушница у носу,
 - наушница у обрвама и
 - наушница у уснама.

24. Запослени радници су дужни да утичу на сузбијање сваког облика корупције и против законских радњи у школи, те пријаве такав случај, у складу са Законом.

25. Недопустив је сваки облик непотизма.

26. Непотизмом се сматра свако дјеловање, које сродника одређеног радника школе ставља у повлаштен положај према другим особама које располажу једнаким и бољим способностима.

27. Радници школе не смију тражити или примати поклоне или услуге за себе, уколико постоји оправдана претпоставка да ће тиме бити извршен директан или индиректан утицај на њихову објективност и испуњење професионалних обавеза.

28. Радници школе, који у оквиру свог посла располажу повјерљивим подацима, треба да штите тајност таквих података.

29. Радницима школе, у складу са Законом није дозвољено:

- 1) да користе алкохола или средстава која смањују радну способност, као ни да подстичу њихову набавку и употребу код ученика,
- 2) пушење у просторијама школе, осим у оним које су за то одређене,
- 3) доношење оружја и предмета којима се могу нанијети озљеде, угрозити живот ученика и радника школе, односно начинити штета школској и личној имовини,
- 4) рјешавање међусобних сукоба физичком силом,
- 5) неовлашћено мијењање података у евиденцији, односно јавној исправи брисањем, додавањем или прецртавањем података,
- 6) држање и наплаћивање приватних часова и инструкција ученицима школе у којој је наставник у радном односу,
- 7) незаконит рад или пропуштање радњи, чиме се спречава или онемогућава остваривање

права дјетета, ученика или запослених,

8) неизвршавање или несавјесно, неблаговремено и немарно извршавање послова, по налогу директора,

9) незаконито располагање средствима, школским простором, опремом и имовином школе,

10) изношење школске документације из школе и

11) конзумирање и подстицање на употребу алкохолних пића и наркотичких средстава ученика и запослених.

30. Дежурство у школи обављају наставници према распореду дежурства.

31. Дужност дежурног наставника је да:

1) дође на посао најмање 30 минута прије почетка наставе,

2) брине се о одржавању реда и безбједности у школској згради и школском дворишту,

3) предузима потребне мјере у случају нарушавања реда или угрожавања безбједности,

4) ажурира евиденцију дежурног наставника и

5) координира дежурством ученика.

32. Свим радницима школе треба обезбедити једнаку могућност притужбе и равноправан положај у поступку испитивања повреда одредби Етичког кодекса.

33. Непоштовање Кодекса од стране радника и ученика, представља повреду радне обавезе и дужности у складу са Законом.

34. Овај Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

М и н и с т а р

др Дане Малешевић

Број: 07.032/020-3157/17

Датум: 21. децембар 2017.године

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е ЕТИЧКОГ КОДЕКСА ЗА РАДНИКЕ И УЧЕНИКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

I ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Етичког кодекса за раднике и ученике основне школе садржан је у члану 105. став 3. Закона о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске”, број: 44/17) и члану 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16) којим је прописано да министар представља министарство, доноси прописе и рјешења у управним и другим појединачним стварима, одлучује о правима и дужностима запослених у министарству и одлучује о другим питањима из дјелокруга министарства .

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРАВИЛНИКА

Законом о основном васпитању и образовању („Службени гласник Републике Српске”, број 44/17) је прописано да министар доноси Етички кодекс за раднике и ученике основне школе, па како до сада доношење овог прописа није било дефинисано законом исти је припремљен с циљем да се морална начела и начела професионалне етике у васпитно-образовном процесу, у циљу заштите достојанства професије и личности, унапређења моралних вриједности и подизања свијести и одговорности радника и ученика у основној школи дефинишу.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

IV ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Тачком 1. Етичког кодекса за раднике и ученике основне школе (у даљем тексту: Кодекс) прописано је да се овим Кодексом утврђују морална начела и начела професионалне етике наставника, стручних сарадника и осталих радника и ученика у васпитно-образовном процесу у циљу заштите достојанства професије и личности, унапрјеђења моралних вриједности и подизања свијести и одговорности радника школе и ученика у основној школи.

Циљ Кодекса је поштовање, разумјевање и прихватање основних начела као и морално оправданог понашања у школи, прописано је тачком 2. Кодекса.

Професионални етички принципи показују циљеве које сваки професионалац, у обављању свог посла, треба да остварује и дјели са својим колегама, прописано је тачком 3.

Тачком 4. је прописано да се у школи његују односи међусобног разумјевања и уважавања личности ученика, радника школе и родитеља ученика.

Школа има обавезу да обезбједи услове како би се сви запослени радници школе и ученици упознали са Кодексом, прописано је тачком 5.

Кодекс се примјењује у професионалном и јавном дјеловању радника школе и ученика школе, прописано је тачком 6. Кодекса.

Кодекс се састоји од стандарда понашања прилагођених потребама школе радницима школе и ученицима, узимајући у обзир начела чувања достојанства и угледа школе, радника школе и ученика, прописано је тачком 7. Кодекса.

Тачкама 8. и 9. је прописано је да се поштовањем и примјеном Кодекса обезбјеђује несметан рад, очување школске имовине, општа и радна дисциплина и углед школе, те да су радници дужни да воде рачуна о интересима школе, чувају интегритет школе и да савјесно, одговорно и посвећено извршавају задужења у складу са својим компетенцијама.

Школа промовише највише етичке и професионалне вриједности у спровођењу својих основних задатака васпитања и образовања, прописано је тачком 10..

Од свих радника школе очекује се поштовање, праведност, вјеродостојност, одговорност и међусобно уважавање, прописано је тачком 11. Кодекса.

Кодекс промовише атмосферу у којој сви радници школе у васпитно- образовној установи чувају углед и достојанство своје професије, одговорно и етички се односе према својим колегама, ученицима, родитељима и осталим грађанима који долазе у контакт са школом, прописано је тачком 12.

Радници школе и ученици треба да се понашају у складу са принципом једнакости и праведности, на начин који искључује сваку дискриминацију, злостављање, узнемиравање или искориштавање, а сваки вид узнемиравања радника школе и ученика је неприхватљив, прописано је т.13. и 14.

Узнемиравањем се сматра свако непримјерено понашање према другом лицу које има за циљ повреду личног достојанства и ометања у обављању радних задатака, прописано је тачком 15..

Тачком 16. је прописано узнемиравањем се нарочито сматра сваки чин, учињен први пут или поновљен, вербални, невербални или физички, који ствара или доприноси стварању непријатног радног окружења и амбијента у којем радник или ученик борави и ради.

Тачком 17. је прописано је да радници школе и ученици требају са пажњом доброг домаћина, користити, чувати и штитити имовину и основна средства која су им повјерена у раду и настави, а тачком 18. да су ученици школе дужни да поштују сљедећа правила понашања и облачења, која су прописана овом тачком.

Тачком 19. је прописано шта за вријеме боравка у школи, на наставним часовима и осталим облицима васпитно-образовног рада, ученицима није дозвољено.

Радници школе треба да са ученицима, родитељима, другим лицима и међусобно, успоставе односе засноване на уважавању, разумијевању, поштовању, толеранцији и избјегавању сукоба, прописано је тачком 20. Кодекса.

Тачком 21. су прописане обавезе радника школе, а тачком 22. да су радници дужни да долазе у школу прикладно одјевени.

Дужности радника школе су прописане тачком 22.

Тачком 23. је прописано шта се сматра под неприкладном одјећом и накитом

Тачкама 24. и 25. је прописано да су запослени радници дужни да утичу на сузбијање сваког облика корупције и против законских радњи у школи, те пријаве такав случај, у складу са Законом, те да је недопустив је сваки облик непотизма.

Непотизмом се сматра свако дјеловање, које сродника одређеног радника школе ставља у повлаштен положај према другим особама које располажу једнаким и бољим способностима, прописано је тачком 26.

Тачком 27. је прописано да радници школе не смију тражити или примати поклоне или услуге за себе, уколико постоји оправдана претпоставка да ће тиме бити извршен директан или индиректан утицај на њихову објективност и испуњење професионалних обавеза.

Тачком 28. је прописано да радници школе, који у оквиру свог посла располажу повјерљивим подацима, треба да штите тајност таквих података.

Тачком 29. је таксативно набројано шта радницима школе, у складу са Законом није дозвољено.

Према распореду дежурства дежурство у школи обављају наставници, прописано је тачком 30.

Тачком 31. су прописане дужности дежурног наставника.

Тачком 32. је прописано да свим радницима школе треба обезбедити једнаку могућност притужбе и равноправан положај у поступку испитивања повреда одредби Кодекса.

Непоштовање Кодекса од стране радника и ученика, представља повреду радне обавезе у складу са Законом, прописано је тачком 33.

Тачком 34. је прописано да овај Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

V УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ

У складу са тачком 4. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), Етички кодекс за раднике и ученике основне школе је објављен на интернет страници Министарства просвјете и културе Републике Српске, те тиме доступан свим заинтересованим органима и појединцима. Рок за достављање примједби и сугестија на Кодекс је осам дана.

VI ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За реализацију овог кодекса није потребно обезбиједити додатна финансијска средства.

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ**

ЕТИЧКИ КОДЕКС ЗА РАДНИКЕ И УЧЕНИКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Бања Лука, децембар 2017. године